

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-63-59>

УДК 336.71

ЧИННИКИ ВПЛИВУ НА ДЕПОЗИТНУ ПОЛІТИКУ БАНКІВ УКРАЇНИ

FACTORS OF INFLUENCE ON DEPOSIT POLICIES OF UKRAINIAN BANKS

Матвійчук Наталя Миколаївнакандидат економічних наук, доцент,
Волинський національний університет імені Лесі Українки
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7168-4073>**Жигар Наталія Михайлівна**кандидат економічних наук,
Луцький інститут розвитку людини університету «Україна»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6465-1844>**Петриняк Андрій Ярославович**кандидат економічних наук, доцент,
Луцький інститут розвитку людини університету «Україна»
ORCID: <https://orcid.org/0009-0002-0188-6184>**Matviichuk Nataliia**

Lesya Ukrainka Volyn National University

Zhihar Natalia, Petrynyak Andriy

Lutsk Institute of Human Development of the University «Ukraine»

У статті виокремлено та проаналізовано основні зовнішні та внутрішні чинники, що впливають на формування депозитної політики українських банків. Зовнішні чинники не підлягають регулюванню банком. Внутрішні чинники виникають всередині банку і підлягають коригуванню. Зовнішні чинники впливу: політична ситуація в країні, стан економіки та соціального середовища, соціальні настрої населення, стан фінансового ринку, доходи населення, регуляторна політика Мінфіну та НБУ, особливості системи гарантування вкладів, податкова політика щодо депозитів, рівень довіри до банків та стан фінансової грамотності населення. Основними внутрішніми чинниками впливу є: рівень менеджменту банку, різноманітність банківських послуг та прогресивність банківських технологій, прибутковість та ліквідність банку, рівень стабільності депозитів, цінова політика в сфері залучення коштів, ефективність розміщення залучених коштів.

Ключові слова: депозит, банк, депозитна політика, НБУ, монетарна політика, облікова ставка, інфляція, обов'язкові резерви.

The deposit policy of Ukrainian banks today is formed in an extremely dynamic and difficult-to-predict environment with many influencing factors, which requires special attention of bank management. The article aims to study the external and internal factors influencing the formation of the deposit policy of Ukrainian banks in modern conditions. The main external and internal factors influencing the deposit policy of Ukrainian banks are identified and analyzed in the article. The bank cannot regulate external factors, it must predict them and adjust the deposit policy accordingly. Internal factors arise within the bank and are subject to adjustment. It has been established that the external factors of influence are: the political situation in the country, the state of the economy and social environment, the social attitudes of the population, the state of the financial market, the income of the population, the regulatory policy of the Ministry of Finance and the NBU, the peculiarities of the deposit guarantee system, the tax policy regarding deposits, the level of trust in banks and the state of financial literacy of the population. It was determined that the main internal factors of influence are: the level of bank management, the variety of banking services and the progressiveness of banking technologies, the profitability and liquidity of the bank, the level of stability of deposits, the price policy in the field of raising funds, the efficiency of the placement of raised funds. The mechanism of the influence of the main factors on the level of deposit rates of Ukrainian banks, the dynamics of the volume of deposits and the structure of the deposit portfolio of banks in 2020–2023 is substantiated. The practical value of the article lies in the formation of an understanding of all the factors affecting the deposit policy of banks and, in view of this, forecasting the main trends in the deposit market.

Keywords: deposit, bank, deposit policy, NBU, monetary policy, discount rate, inflation, required reserves.

Постановка проблеми. Кожен банк формує власну депозитну політику з врахуванням свого рівня розвитку та середовища, в якому функціонує. Важливо, щоб депозитна політика банку була добре продумана, гнучка та існувала у формі документу з чіткими цілями, кількісними орієнтирами та визначеними відповідальними особами. Основні положення депозитної політики мають бути доведені до відома конкретних виконавців. В іншому випадку можливість її реалізації буде сумнівною, а сукупний ризик діяльності банку зросте. Ефективна депозитна політика банку дає можливість регулювати та раціонально організувати взаємини із клієнтами, бути ліквідним та прибутковим.

Мета дослідження. Метою статті є дослідження основних зовнішніх та внутрішніх чинників, що впливають на формування депозитної політики українських банків у сучасних умовах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемам формування депозитної політики комерційних банків присвячені наукові дослідження багатьох вчених, серед яких: М. Бузник, І. Землякова, О. Золотарьова, М. Коваленко, Я. Колесник, К. Маркуш, М. Олексенко, О. Руда, Л. Хромушина, К. Черкашина, Г. Шульц тощо. Однак обрана нами тематика досліджень не втрачає актуальності, оскільки депозитна політика українських банків сьо-

годні формується у надзвичайно динамічному, складно прогнозованому середовищі із великою кількістю екзогенних та ендогенних чинників впливу, що потребує особливої уваги банківського менеджменту.

Виклад основного матеріалу дослідження. На депозитну політику комерційних банків впливають зовнішні та внутрішні фактори, які спроможні допомогти або перешкодити йому розширити клієнтську базу та залучити оптимальний обсяг депозитних ресурсів за мінімально можливою вартістю. Зовнішні чинники не можуть бути врегульовані банком, він повинен прогнозувати їх та підлаштовувати депозитну політику під них. Внутрішні чинники виникають всередині банку і підлягають регулюванню, що дає змогу попереджувати та мінімізувати їх негативний вплив на результати діяльності банку та на економічні інтереси власників депозитних ресурсів (табл. 1).

До зовнішніх чинників впливу на депозитну політику банку відносять:

- політичну ситуацію в країні – політична нестабільність не стимулює вкладати кошти в довгострокові депозити, що при розробці банками депозитної політики концентрує їхню увагу на короткострокових продуктах;
- економічну ситуацію (рівень інфляції, безробіття тощо), економічний розвиток регіонів, їх інфраструктури. Зростання економіки потребує додаткових ресурсів для кредиту-

Таблиця 1

Чинники впливу на депозитну політику банків

Зовнішні	Внутрішні
політична ситуація в країні	організаційна структура банку та ступінь його універсальності
стан економіки (рівень інфляції, безробіття, темпи росту ВВП тощо), економічний розвиток регіонів, їх інфраструктури	пріоритети банку на найближчу та віддалену перспективу з розвитку власної діяльності
стан фінансового ринку та розвиток фінансово-кредитної інфраструктури	рівень менеджменту банку, кваліфікація та досвід персоналу банку
доходи населення та структура їх витрат	різноманітність банківських послуг
регуляторна політика Мінфіну та НБУ	прибутковість та ліквідність
стан соціального середовища	рівень стабільності депозитів
соціальні настрої населення	цінова політика в сфері залучення коштів
особливості системи гарантування вкладів	витрати на реалізацію депозитної політики
податкова політика щодо депозитів	ефективність маркетингової стратегії розвитку
рівень довіри до банків та інших кредитно-фінансових інститутів	прогресивність використовуваних банківських технологій та їх відповідність потребам наявних і потенційних клієнтів
рівень фінансової грамотності населення	ефективність розміщення залучених коштів

Систематизовано авторами на основі джерел: [1, с. 162; 2; 3, с. 169; 4, с. 41]

вання, що зумовлює активізацію депозитної політики банків та зростання депозитних ставок. З іншого боку – в стабільній економіці ставки за депозитами та кредитами є помірними. Девальвація національної грошової одиниці призводить до доларизації економіки і збільшення частки валютних вкладів, що спонукає банки збільшувати ставки за гривневими депозитами, щоб стимулювати їх приплив. Ця ситуація також потребує застосування монетарних інструментів з боку НБУ, наприклад, запровадження тримісячних конвертаційних депозитів в серпні 2023 р. призвело до зростання попиту на валютні вклади і в той же час дозволило зв'язати «зайву» гривневу масу на ринку, що стабілізувало валютні коливання;

– стан фінансового ринку та розвиток фінансово-кредитної інфраструктури. Розвинений фондовий ринок дещо зміщує акценти на об'єктах інвестування і в країнах з таким ринком населення більше вкладає в цінні папери, ніж в депозити, а ставки за депозитами є досить поміркованими. Високий рівень банківської конкуренції на депозитному ринку за наявності дефіциту ліквідних засобів підвищує середній рівень депозитних ставок;

– доходи населення та структура їх витрат (падіння доходів зменшує можливості залучення банками коштів);

– регуляторна політика Мінфіну та НБУ, яка впливає через облікову ставку, економічні нор-

мативи діяльності банків, норматив обов'язкового резервування та інші інструменти;

– стан соціального середовища (частка економічно активного населення в країні та конкретному регіоні, рівень безробіття). Так, рівень заощаджень, і, відповідно, обсяги залучених ресурсів є вищими у тих територіальних одиницях, де вищою є частка молоді;

– соціальні настрої населення – негативні очікування в звичайних умовах сприяють відтоку депозитів. Варто відмітити той факт, в Україні, зважаючи на досить складний і тривалий період життя українців під час війни, цей чинник не відіграє сьогодні першочергової ролі, оскільки відтоку депозитів з банківської системи не спостерігається, навпаки їх обсяг постійно зростає. В той же час, з метою зменшення невизначеності українці надають перевагу коротким депозитам або депозитам на вимогу/з можливістю розірвання (рис. 1);

– стан системи гарантування вкладів. Висока сума відшкодування в разі банкрутства банку підвищує рівень довіри вкладників. На період воєнного стану в Україні ФГВФО гарантує повну суму вкладу, що є позитивним чинником для формування населенням довіри до банків;

– податкова політика щодо депозитів тощо;

– рівень фінансової грамотності населення, що виявляється перш за все у знанні основ економіки та фінансів, інвестування;

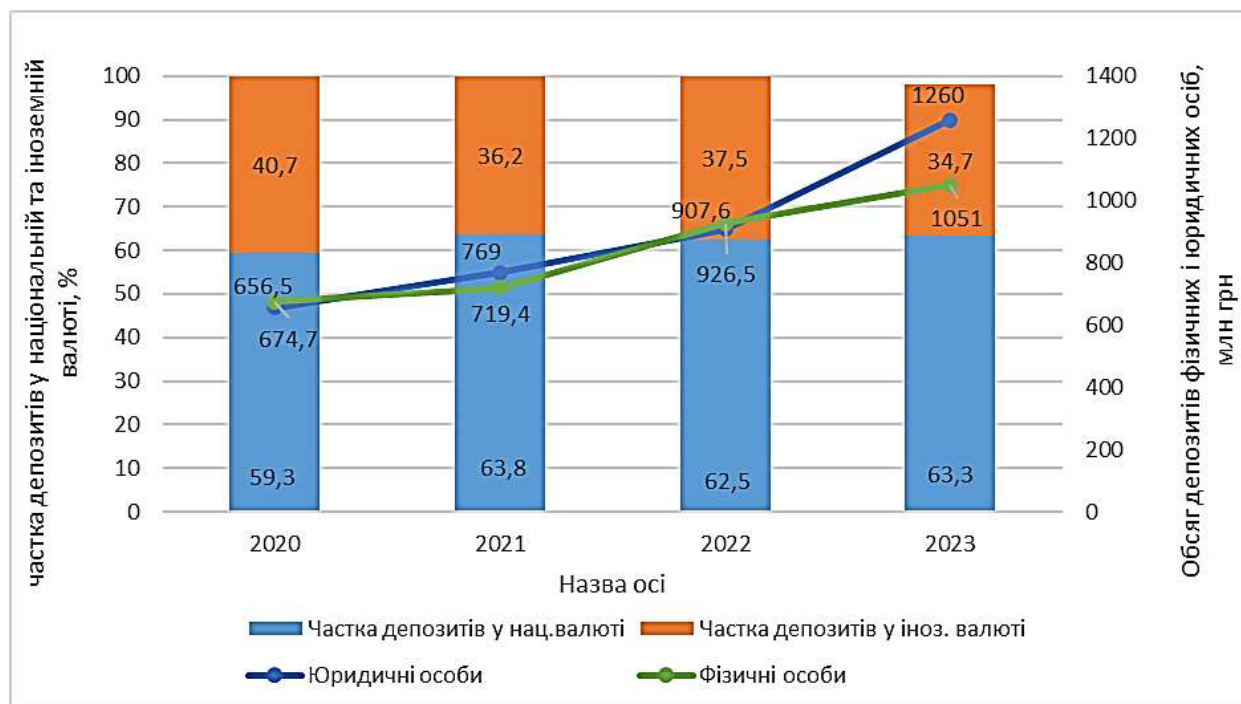

Рис. 1. Динаміка обсягу депозитів та структура депозитного портфелю банків у 2020–2023 рр.

Джерело: узагальнено авторами на основі даних: [5]

– рівень довіри до банків та інших кредитно-фінансових інститутів тощо.

До внутрішніх факторів впливу на депозитну політику банку належать:

– організаційна структура банку та ступінь його універсальності;

– пріоритети банку на найближчу та віддалену перспективу з розвитку власної діяльності;

– рівень менеджменту банку, кваліфікація та досвід персоналу банку;

– рівень стабільності депозитів та стабільність клієнтської бази банку. Цей фактор напряду пов'язаний із довірою населення: банк, який має високу репутацію, може встановлювати нижчі депозитні ставки, але залучати більші обсяги депозитів. Перш за все, це стосується державних банків (Приватбанк і Ощадбанк) і банків з іноземним капіталом. Такі банки легше переживають відтік коштів в кризові моменти та можуть витратити менші кошти на залучення ресурсів та їх обслуговування;

– цінова політика в сфері залучення коштів;

– різноманітність банківських послуг у процесі обслуговування клієнтів. Наявність зручних та корисних продуктів банку поряд з депозитними продуктами (оплата частинами, вищий кредитний ліміт, довший грейс-період, вищий відсоток кешбеку, відсутність комісій за переказ коштів в додатку) в сучасних умовах є переконливішими факторами при виборі банку аніж вищі депозитні ставки;

– прибутковість та ліквідність (проблеми з ліквідністю можуть стимулювати банки підвищувати депозитні ставки);

– витрати на реалізацію депозитної політики;

– ефективність маркетингової стратегії розвитку;

– прогресивність використовуваних банківських технологій та їх відповідність потребам наявних і потенційних клієнтів. Майже всі банки сьогодні використовують дистанційне обслуговування вкладників з можливістю самостійно відкрити депозит в мобільному додатку;

– ефективність розміщення залучених коштів [6, с. 151]. Відсутність достатньої кількості прибуткових об'єктів вкладення коштів зумовлюють існування невисоких депозитних ставок на ринку.

Загалом успішне функціонування депозитної політики залежить від того, наскільки забезпечується єдність інтересів сторін депозитних відносин – від того, чи мають клієнти тимчасово вільні кошти, і чи банки здатні ефективно вкладати залучені від вкладників кошти та повертати їх в кінці обумовленого строку з процентами [7, с. 84]. Тобто депозитна діяльність банку залежить від ефективної організації кредитної діяльності, від наявності в економіці умов для активного кредитування бізнесу (рис. 2).

Важливу роль у формуванні та реалізації депозитної політики банків відіграє Національний банк України, який регламентує правила щодо залучення депозитів і формування банківських ресурсів. Важливим показником, який впливає на обсяги банківських вкладень, є облікова ставка НБУ. Вона є основним інструментом грошово-кредитної політики, що визначає вартість грошових ресурсів в економіці, прямо впливаючи на процентні ставки банків за кредитними та депозитними операціями. НБУ коригує її рівень відповідно

Рис. 2. Формування депозитної політики банку

Джерело: складено авторами

до рівня інфляції, який присутній в країні. Чим вище значення цієї ставки, тим, відповідно, дорожчі депозити у національній валюті та навпаки.

У зв'язку з пандемією COVID-19 в 2020 р. НБУ прийняв рішення про зниження облікової ставки до 6%, що є найнижчим показником за всю історію незалежної України, відповідно була знижена і вартість депозитних ресурсів. А зростання облікової ставки до 25% в червні 2022 р. призвело до росту депозитних ставок в банках. Через рік – у липні 2023 р. відбулося зменшення облікової ставки до 22%, що невдовзі спричинило скорочення ставок за депозитами в комерційних банках. З 14 червня 2024 р. облікова ставка в Україні складає 13%, а тенденція зменшення депозитних ставок продовжується.

Істотний вплив на депозитну політику банків має рівень інфляції, що прямо впливає на облікову ставку – при зменшенні інфляції облікову ставку зменшують. Збільшення рівня цін сприяє зростанню споживчих витрат вкладників та, відповідно, скорочення обсягів заощаджень і депозитів [8]. В той же час високий рівень інфляції зумовлює високі ставки за депозитами.

Нормативи обов'язкового резервування також суттєво впливають на депозитну політику сучасних банків. До війни цей інструмент монетарної політики НБУ активно не використовував, однак починаючи з 2022 р. норматив обов'язкового резервування суттєво зріс. З травня 2023 р. пільгові нормативи формування банками ОР за строковими коштами на рахунках фізосіб у національній (0%) та іноземній валютах (10 %) поширюються лише на депозити зі строком від трьох місяців. Такі кроки НБУ були направлені на:

- посилення конкуренції банків за вкладників та підвищення ставок за строковими гривневими депозитами;

- збільшення банками обсягів та частки строкових гривневих залучень для зменшення ризиків курсової нестабільності, дедоларизації депозитів та посилення спроможності НБУ утримувати контроль за динамікою інфляції.

Через зміни в обов'язкових резервах майже всі банки сьогодні відкривають гривневі строкові депозити на термін від 3 місяців [9, с. 91]. Загалом, депозити строком на 3 місяці продовжують залишатися в пріоритеті у банків, і за ними часто процентні ставки вищі, ніж за піврічними і річними. Це пов'язано з тенденцією зниження депозитних ставок у зв'язку із поступовим зменшенням облікової ставки

НБУ і небажанням банків «переплачувати» за залучені вклади у майбутньому, коли на банківському ринку, можливо, будуть діяти менші ставки. З цієї ж причини банки неохоче пропонують вклади з можливістю поповнення. Якщо такі і є, то зазвичай сума поповнення обмежується сумою вкладу.

Суттєвий вплив на депозитну політику банків відіграє вартість інших джерел позичкового та залученого капіталу банків. Так, у 2021–2022 рр. вагомий вплив на зниження депозитних ставок мало тривале використання банками дешевого довгострокового рефінансування від НБУ (під 6–8% річних), що спричинило досягнення банками достатнього і навіть надлишкового рівня ліквідності (профіцит ліквідності) та суттєво зменшувало мотивацію банків до залучення депозитів. Навіть зростання облікової ставки та підвищення темпів інфляції в кінці 2021 р. не одразу спричинило підвищення депозитних ставок [9, с. 88].

Враховуючи сучасні тенденції на ринку фінансових послуг, потенційні вкладники під час прийняття рішення про розміщення ресурсів керуються такими ознаками:

- розмір відсоткової ставки закладами. Чим надійніший банк, тим менша відсоткова ставка за депозитами, і навпаки: маловідомі та фінансово нестійкі банки пропонують максимально високі ставки, щоб забезпечити себе ресурсами. Здійснення вкладів у такі установи несе вищий рівень ризику. Однак дуже часто висока ставка за депозитами не свідчить про нестачу фінансових ресурсів в банку. Банк може залучати депозити за високою ціною, якщо потім ці кошти використовуються за дорогого кредитування (дорогі кредити готівкою). Але в будь-якому випадку вкладник повинен виважено підходити до вибору банку за бажання розмістити свої кошти й аналізувати банк у комплексі, не реагуючи тільки на високу процентну ставку в рекламі.

У свою чергу визначення оптимального рівня депозитної ставки для банків є складним завданням, яке вирішується кожним банком самостійно з урахуванням ринкової кон'юнктури, потреб та можливостей. Низький рівень процентної ставки породжує відтік депозитів з банку, як наслідок – скорочення активних операцій та зниження прибутковості. І навпаки – завищена депозитна ставка зумовлює підвищення відсоткових виплат та зменшення процентної маржі і також може привести до зниження рівня прибутковості

[10, с. 777]. При встановленні розміру відсоткової ставки за строковими вкладками основним чинником є термін, на який розміщуються ресурси та сума вкладу (за звичайних умов, чим більша сума вкладу та довший термін його зберігання, тим вища відсоткова ставка). За депозитами до запитання, що відрізняються нестабільністю, запроваджуються мінімальні відсоткові ставки.

– різноманітність депозитних продуктів (зокрема тих, що об'єднують властивості різних видів депозитів. Виникають «гібридні» рахунки, що сполучають властивості різних видів депозитів, наприклад рахунків до запитання і строкових вкладів;

– розмір мережі установ банку та якість обслуговування клієнтів. Розгалуженість мережі філій, забезпечення високого рівня та оперативності обслуговування, наявність розвиненого інтернет-банкінгу, різноманітний спектр операцій спонукають до вибору клієнтом банку [11].

Оподаткування відсотків за депозитами також є чинником, що має суттєвий вплив на залучення депозитів вкладниками. В Україні податок на депозити був введений в березні 2014 р. Законом «Про запобігання фінансової катастрофи та створення передумов для економічного зростання в Україні». З 2016 р.

навантаження на вкладників банків становить 19,5% (18% ПДФО і 1,5% військовий збір). З одного боку, сплата такого податку є додатковим джерелом наповнення державного бюджету, що вкрай актуально при наявності суттєвого розміру бюджетного дефіциту, однак для розвитку банківського сектору та економіки цей фактор сьогодні відіграє негативну роль, оскільки вкладники шукають інші об'єкти для вкладення, щоб мінімізувати витрати на податки. Таким об'єктом сьогодні є ОВДП, дохідність яких є суттєво вищою, ніж депозитів. Крім того, дохід від ОВДП не оподатковується.

Висновки. Отже, в сучасних умовах депозитна політика українських банків в основному формується під впливом зовнішніх чинників впливу. Поточна економічна ситуація (рівень інфляції) зумовлює застосування відповідних заходів монетарної політики НБУ, спрямованих на забезпечення стабільності гривні та цінової стабільності (зміна облікової ставки НБУ, норм обов'язкових резервів тощо), що безпосередньо впливають на депозитну політику кожного банку. З огляду на поточну монетарну політику НБУ можна спрогнозувати подальше поступове зниження облікової ставки, що змусить банки і надалі зменшувати депозитні ставки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Черкашина К. Ф., Бузник М. В. Тенденції розвитку депозитного ринку в Україні в сучасних умовах пандемії та пропозиції щодо його покращення. *Modern Economics*. 2021. № 28. С. 160–167.
2. Олексенко М. В. Депозитна політика комерційних банків України на сучасному етапі. *Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу*. 2011. № 4 (16). С. 166–171.
3. Матвійчук Н. М., Теслюк С. А., Звірко А. О. Сучасна депозитна політика банків України як складова системи управління пасивами. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2022. № 2 (35). С. 168–174. URL: http://www.easterneurope-ebm.in.ua/journal/35_2022/26.pdf
4. Коваленко М. О. Депозитна політика банків України та її вплив на ефективність залучення депозитних ресурсів. *Інвестиції: практика та досвід*. 2017. № 2. С. 39–44.
5. Статистика фінансового сектору. *НБУ*. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-financial#2fs> (дата звернення: 18.06.2024)
6. Колеснік Я. В., Землякова І. С. Сучасний стан та перспективи розвитку пасивних операцій банківського сектору економіки України. *Причорноморські економічні студії*. 2018. Вип. 34. С. 150–153.
7. Руда О. Л., Маркуш К. Г. Депозитна політика банку та механізм її реалізації. *Економіка та держава*. 2018. № 11. С. 81–84.
8. Шульц, Е. П. Особливості сучасної депозитної політики банків. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2015. № 3 (113). С. 29–32.
9. Матвійчук Н. М., Жигар Н. М. Сучасні тенденції залучення депозитів банками України. *Економічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки*. 2023. Том 3 № 35. С. 87–94.
10. Хромушина Л. А. Депозитна політика комерційних банків та її реалізація на регіональному рівні. *Економіка і суспільство*. 2018. Вип. № 15. С. 775–779.
11. Золотарьова О., Півняк Ю., Гурбич О. Модифікація депозитної політики комерційних банків України. *Економіка та держава*. 2015. № 2. С. 65–69.

REFERENCES:

1. Cherkashyna K. F., Buznyk M. V. (2021) Tendentsii rozvytku depozytnoho rynku v Ukraini v suchasnykh umovakh pandemii ta propozytsii shchodo yoho pokrashchennia [Trends in the development of the deposit market in Ukraine in the modern conditions of the pandemic and proposals for its improvement]. *Modern Economics*, no. 28, pp. 160–167.
2. Oleksenko M. V. (2011) Depozytna polityka komertsiiynykh bankiv Ukrainy na suchasnomu etapi [Deposit policy of commercial banks of Ukraine at the modern stage]. *Visnyk Berdianskoho universytetu menedzhmentu i biznesu*, no. 4 (16), pp. 166–171.
3. Matviichuk N. M., Tesliuk S. A., Zvirko A. O. (2022). Suchasna depozytna polityka bankiv Ukrainy yak skladova systemy upravlinnia pasyvamy [Modern deposit policy of Ukrainian banks as a component of the liability management system]. *Skhidna Yevropa: ekonomika, biznes ta upravlinnia*, no. 2 (35), pp. 168–174.
4. Kovalenko M. O. (2017) Depozytna polityka bankiv Ukrainy ta yii vplyv na efektyvnist zaluchennia depozytynykh resursiv [Deposit policy of banks of Ukraine and its influence on the effectiveness of deposit resources attraction]. *Investytsii: praktyka ta dosvid*, no. 2, pp. 39–44.
5. Statystyka finansovoho sektoru. NBU. Available at: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-financial#2fs> (accessed May 14, 2024).
6. Kolesnik Y. A. V., Zemliakova I. S. (2018) Suchasnyi stan ta perspektyvy rozvytku pasyvnykh operatsii bankivskoho sektoru ekonomiky Ukrainy [Current state and prospects for the development of passive operations in the banking sector of the Ukrainian economy]. *Prychornomorski ekonomichni studii*, no. 34, pp. 150–153.
7. Ruda O. L., Markush K. H. (2018) Depozytna polityka banku ta mekhanizm yii realizatsii [The bank's deposit policy and its implementation mechanism]. *Ekonomika ta derzhava*, no. 11, pp. 81–84.
8. Shults, E. P. (2015) Osoblyvosti suchasnoi depozytnoi polityky bankiv [Features of the modern deposit policy of banks]. *Sotsialno-ekonomichni problemy suchasnoho periodu Ukrainy*, no. 3 (113), pp. 29–32.
9. Matviichuk N. M., Zhyhar N. M. (2023) Suchasni tendentsii zaluchennia depozytiv bankamy Ukrainy [Modern trends in attraction of deposits by banks of Ukraine]. *Ekonomichniy chasopys Volynskoho natsionalnogo universytetu imeni Lesi Ukrainky*, no. 35, pp. 87–94.
10. Khromushyna L. A. (2018) Depozytna polityka komertsiiynykh bankiv ta yii realizatsiia na rehionalnomu rivni [Deposit policy of commercial banks and its implementation at the regional level]. *Ekonomika i suspilstvo*, no. 15, pp. 775–779.
11. Zolotarova O., Pivniak Y. U., Hurbych O. (2015) Modyfikatsiia depozytnoi polityky komertsiiynykh bankiv Ukrainy [Modification of the deposit policy of commercial banks of Ukraine]. *Ekonomika ta derzhava*, no. 2, pp. 65–69.